

اسباب بازی، راهی برای آشنایی کودکان با معلولیت

اسباب بازی ها یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار بر شخصیت کودکان و نوجوانان هستند که بر رفتار، میزان اعتماد به نفس، آموزش، فرهنگ، رشدذهنی و عاطفی، آرمانهای اجتماعی و حتی رژیم غذایی آنان می توانند اثری مثبت یا منفی داشته باشند.

اسباب بازی ها در دوران کودکی نیاز فطری کودکان را ارضا می کنند و برای آنان شکلی نمادین دارند. معمولاً اسباب بازی ها ماکتی از افراد، ابزارها و وسایل حقیقی موجود در زندگی روزمره هستند که کودک در هنگام بازی با شکل و کاربردشان آشنا می شود. در طراحی اسباب بازی ها و تعدادی که در بازار مصرف در دسترس هستند، همواره سیاست هایی نهفته است که تاکنون برای شکل گیری آرمانهای اجتماعی و نیازها و پوشش برنامه های دولت های مختلف استفاده شده است.

آنچه در اینجا مورد توجه است تاثیر اسباب بازی ها در شکل گیری شخصیت اجتماعی و آموزش به افراد دارای معلولیت و همچنین سایر افراد جامعه و آشنایی آنان نسبت به این موضوع است؛ چرا که کودکان به کمک عروسک های معلول که وسایل خاص خود را همراه دارند در کنار سایر عروسک ها، آمادگی لازم برای داشتن دوستی معلول را در سنین پایین به دست خواهند آورد. در مورد خود فرد معلول نیز می توان گفت کودک معلولی که از وسایل خاصی استفاده می کند با داشتن خانه ای عروسکی و ماکت هایی مشابه وضعیت و وسایل خود می تواند چگونگی مدیریت و استفاده از آن وسایل را در هنگام بازی بیاموزد و با محدودیت ها و راههای برطرف کردن مشکلات آشنا شود و راحت تر وجود آنها را بپذیرد. در سال ۱۹۹۷ یک شرکت سازنده اسباب بازی، نمونه ای از عروسک های روی صندلی چرخدار را ارایه کرد، با این امید که بتواند نگرش و نوع نگاه نسبت به معلولیت را به کمک آن تغییر دهد و از این راه به کودکان معلول اعتماد به نفس بدهد. پس از به بازار آمدن این عروسک، شرکت تولید کننده اعلام کرد که هم اکنون وقت آن رسیده که خود را بیشتر درگیر پیام های اخلاقی از طریق محصولاتشان کنند.

نایب رئیس فروش در این شرکت می گوید، ما مدت ها در دنیای عروسک تنوع در پیام های اخلاقی داشته ایم ولی در مورد ارایه دوستی معلول ، دیر دست به کار شده ایم و کوتاهی کرده ایم.

البته شرکت های دیگری هم محصولاتی همچون عروسک های پارچه ای روی صندلی چرخدار، اتوبوس های رمپ دار، خانه عروسکی رمپ دار، عروسک هایی با عصا و واکر، عروسک های پارچه ای شبیه به چهره کودکان سندرم داون و همچنین کودکانی که موهای خود را به واسطه شیمی درمانی از دست داده اند را نیز ساخته اند. در کشور ما عروسک های دارا و سارا که متناسب فرهنگ ایرانی هستند می توانند از پتانسیل بالایی برای رقابت با محصولات مشابه برخوردار باشند. ارائه مدل هایی طبیعی که از نظر ظاهر فیزیکی دور از انتظار نباشند و همچنین پوشش دهنده تمامی اقشار جامعه باشند از نکات مثبتی هستند که می توانند در جهت رشد عاطفی و ذهنی فرد تاثیر گذار باشند.

امید است شرکت های تولید کننده اسباب بازی های کودکان و نوجوانان داخلی در تولیدات خود نیازهای عاطفی تمامی گروههای جامعه را در نظر داشته و با انجام تحقیقات بیشتر در مراحل طراحی، ساخت و تولید، در کنار پیام های فرهنگی و ملی، توجه لازم به معلولان را در دستور کار خود قرار دهند و از این طریق راه را برای حضور معلولان در جامعه فراهم آورند.